

Toelichting (vervolg)

Ouders en/of jeugdige weigeren hulp, kind loopt gevaar	Ouders/jeugdige weigeren hulp maar kind loopt geen direct gevaar	Ouders/jeugdige aanvaarden hulp
Melding AMK. Alleen bij direct levensgevaar melden bij RvdK of politie	Derde gesprek 2-4 weken na tweede gesprek	In overleg met ouders/jeugdige relevante hulp voor kindermishandeling regelen: verwijzing BJZ of GGZ.

Tabel 3. Handelwijze als ouders/jeugdige hulp weigeren of aanvaarden.

Derde gesprek: uiterlijk 2-4 weken na het tweede gesprek

Als de JGZ-medewerker ook in het tweede gesprek twijfel houdt, volgt uiterlijk twee tot vier weken hierna het derde gesprek. Ook dit gesprek leidt tot 3 mogelijkheden:

Sterk vermoeden van kindermishandeling	Onduidelijk JGZ-medewerker houdt twijfel	Vermoeden niet bevestigd of ander probleem
Afhankelijk van gevaar voor kind verwijzing Bureau Jeugdzorg (BJZ) en/of melding bij AMK Alleen bij direct levensgevaar melden bij RvdK of politie	Hulp aanbieden. Tenminste 2 keer per jaar contact met het gezin	Zo nodig relevante hulp aanbieden voor probleem

Tabel 4. Handelwijze in geval van drie mogelijkheden na derde gesprek.

Follow-up: 2 weken na de verwijzing of melding

De JGZ-medewerker hoort bericht te krijgen van de instantie waarnaar verwezen is. Als dat bericht niet komt, vraagt hij twee weken na de verwijzing actief na of het gezin zich gemeld heeft en of de behandeling is begonnen. Als het gezin het advies van de verwijzing niet heeft opgevolgd, maakt hij weer een afspraak en brengt de verwijzing opnieuw ter sprake.

Evaluatie: 3 maanden na de verwijzing of melding

De betrokken JGZ-medewerker evalueert drie maanden na melding of verwijzing met de aandachtsfunctionaris:

- de procedure
- het resultaat

Gerelateerde informatie

Tips en richtlijnen voor het voeren van een gesprek over het vermoeden van kindermishandeling, zijn te vinden in bijlage 6a en 6b van de richtlijn (het hoofddocument).

Beroepsgeheim en zwijgplicht

Beroepsgeheim: wettelijk geregeld voor artsen en verpleegkundigen.

Afgeleid beroepsgeheim: voor andere JGZ-werkers, zoals assistentes, telefonistes etc.

Zwijgplicht: verplichting om te zwijgen over alles wat de hulpverlener in het kader van de behandeling over een patiënt te weten is gekomen, **tenzij de patiënt de hulpverlener toestemming heeft gegeven om te spreken.**

Verschoningsrecht: het recht om tegenover de rechter en de politie te zwijgen over bepaalde patiëntgerelateerde gegevens in het belang van de patiënt.

Afgeleid verschoningsrecht: het recht om tegenover de rechter en de politie te zwijgen over bepaalde patiëntgerelateerde gegevens in het belang van de patiënt door personen met een **afgeleid beroepsgeheim.**

Gegevensverstrekking aan derden: wegens beroepsgeheim en zwijgplicht in beginsel niet toegestaan. Op deze regel kan uitzondering worden gemaakt in drie situaties:

1. **toestemming van de patiënt:** van ouders of voogd van kinderen jonger dan 12 jaar; van de jeugdige zelf van 12 jaar of ouder.
2. **wettelijk plicht tot spreken:** bij bepaalde infectieziekten.
3. **conflict van plichten:** Overweging wat zwaarder weegt: het belang van de handhaving van de zwijgplicht of een ander belang, vooral het gevaar voor het kind.

Van 'zwijgen, tenzij' naar 'spreken, tenzij'

De Meldcode van de KNMG geeft duidelijkheid over wat er van een arts wordt verwacht bij (vermoedens van) kindermishandeling. Vergeleken met de Meldcode uit 2002 is tot een belangrijke wijziging besloten: het uitgangspunt 'zwijgen, tenzij' is vervangen door het uitgangspunt 'spreken, tenzij'.

Overmacht

Besluit een persoon met een geheimhoudingsplicht deze te doorbreken, dan is hij niet strafbaar als hij zich met succes kan beroepen op overmacht (artikel 40, Wetboek van Strafrecht). Volgens rechtspraak en literatuur moet daarvoor aan de volgende 5 voorwaarden zijn voldaan:

1. Welk **doel** wil ik bereiken door met een ander te spreken?
2. Is er een **andere mogelijkheid** om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om **toestemming** te vragen of te krijgen?
4. Zijn de **belangen van het kind** die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die kind en ouders hebben bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken, **aan wie moet ik welke informatie verstrekken** zodat het kind kan worden geholpen?

rivm

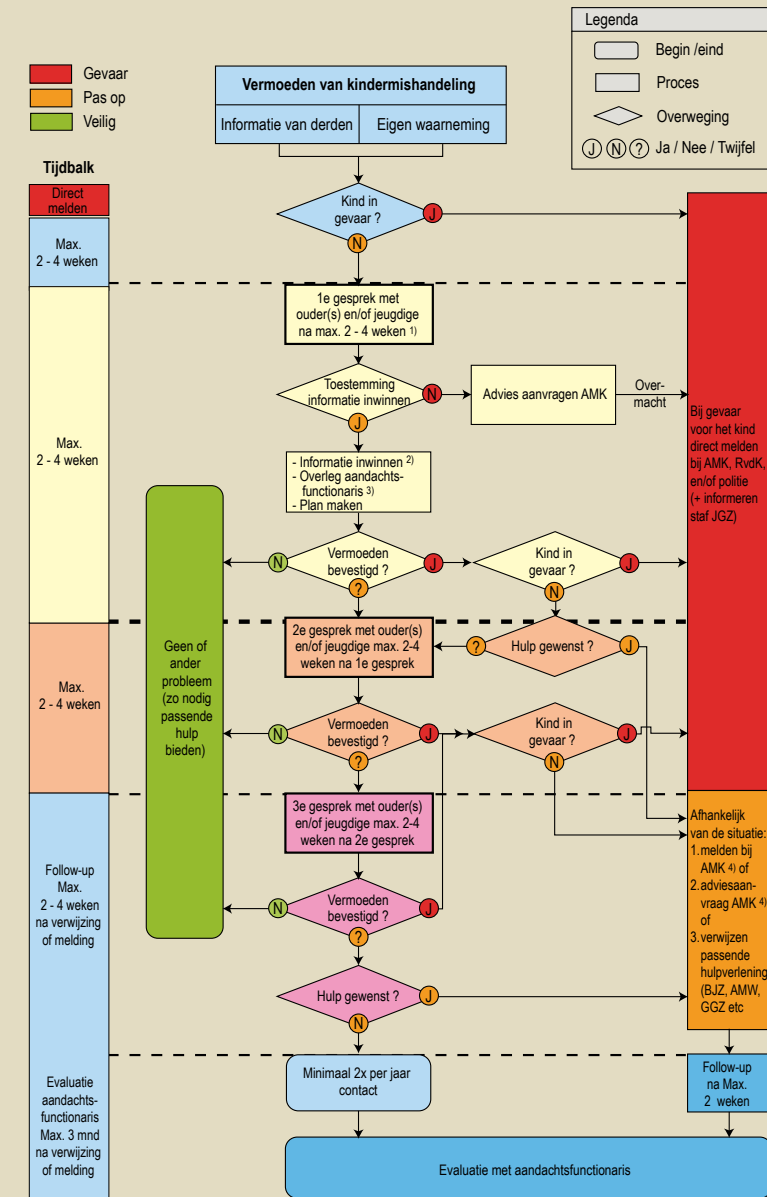
JGZ-richtlijn Secundaire preventie kindermishandeling

Overzichtskaart

Stappenplan

Toelichting

Stappenplan bij een vermoeden van kindermishandeling Van vermoeden tot verwijzing en melding

1) Bij vermoeden van seksueel geweld, moet overwogen worden het eerste gesprek door een deskundige te laten plaatsvinden
 2) Informatie inwinnen vindt in elk geval plaats na het eerste gesprek maar kan op elk ander moment nodig zijn, evenals het aanpassen van het plan
 3) Het overleg met de aandachtsfunctionaris vindt in elk geval plaats na het eerste gesprek maar kan op elk ander moment nodig zijn
 4) JGZ moet ouders er op attent maken dat zij dit ook zelf kunnen doen

Werkwijze bij vermoeden van kindermishandeling

De JGZ-medewerker kan kindermishandeling vermoeden tijdens een huisbezoek of een regulier contactmoment. Bijvoorbeeld door wat de ouder(s) of het kind vertellen of door informatie van derden, zoals de kinderopvang of de school. Hij wacht niet op signalen maar vraagt actief naar risicofactoren.

- **Sterk vermoeden van kindermishandeling**
Het vermoeden kan zo sterk zijn, dat besloten wordt direct in te grijpen. Het gezin wordt meteen gemeld bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).
- **Het kind loopt gevaar**
De JGZ-medewerker vreest dat het leven van het kind in gevaar is. Dit meldt hij direct bij het AMK. In bijzonder ernstige gevallen meldt hij bij de Raad van de Kinderbescherming (RvdK) of de politie.
- **JGZ-medewerker is ongerust**
Bij een vermoeden waarbij het om een jong kind gaat dat met de ouders gezien wordt, bespreekt de JGZ-medewerker met hen wat opgevallen is. Meestal zal het nodig zijn om een afspraak te maken voor een volgend gesprek.
- **Werkwijze bij jeugdige**
Bij een jeugdige (een kind van 10 jaar of ouder wordt hier jeugdige genoemd) die alleen komt, is de werkwijze in principe hetzelfde. Alleen worden nu met hem alle stappen, die ondernomen zullen worden, besproken. **Belof geen geheimhouding.** De jeugdige kan geen geheimhouding eisen en kan niet voorkómen dat met de ouders gesproken wordt.

Eerste gesprek: uiterlijk 2-4 weken na het ontstaan van het vermoeden

Het eerste (of eerstvolgende) gesprek moet binnen 2-4 weken plaatsvinden. De tussenliggende tijd gebruikt de JGZ-medewerker om met de aandachtsfunctionaris de situatie te analyseren.

Sterk vermoeden van kindermishandeling	Onduidelijk JGZ-medewerker houdt twijfel	Vermoeden niet bevestigd of ander probleem
Situatie levensbedreigend → direct melden bij AMK en/of politie; in uiterste nood bij de RvdK Niet direct levensbedreigend → melden bij AMK en indien ouders meewerken, passende hulp bieden (BJZ, GGZ, AMW). Meestal tweede gesprek nodig binnen 2 weken.	Tweede gesprek 2-4 weken na eerste gesprek	Zo nodig passende hulp aanbieden voor probleem.

Tabel 1. Mogelijke uitkomsten van het eerste gesprek.

Overleg met de aandachtsfunctionaris kindermishandeling

Na het eerste gesprek overlegt de JGZ-medewerker met de aandachtsfunctionaris van de eigen organisatie. Dit overleg dient om de gedachten te ordenen en om de eigen mening te toetsen aan de mening van een collega. Doel van het overleg is antwoord op de vraag: *Is het vermoeden van kindermishandeling terecht?*

Het overleg kan de volgende uitkomsten hebben:

- Het vermoeden van kindermishandeling is terecht **gevaar**
- Kindermishandeling is mogelijk of waarschijnlijk, advies of informatie van anderen is noodzakelijk **pas op**
- Het vermoeden wordt niet bevestigd **veilig**

Op grond van de uitkomst van het overleg wordt een zorgplan gemaakt. Dit plan en een verslag van het gesprek komen in het dossier.

Informatie inwinnen

Zo nodig wordt na overleg met de ouders meer informatie ingewonnen of wordt overlegd met bijvoorbeeld de huisarts, kinderarts, kinderopvang, school, wijkagent of het buurtnetwerk. Soms geven ouders geen toestemming voor het inwinnen van informatie.

Ouders weigeren toestemming

- Reden weigering vragen
- Advies vragen bij AMK zonder naam gezin te noemen
- Plan maken

Ouders geven toestemming

- Informatie inwinnen
- Advies vragen bij AMK
- Plan maken

Tweede gesprek: uiterlijk 2-4 weken na het eerste gesprek

Uiterlijk 2 weken na het eerste gesprek volgt het tweede gesprek. Dat gesprek zal een van de volgende uitkomsten hebben:

Sterk vermoeden van kindermishandeling	Onduidelijk JGZ-medewerker houdt twijfel	Vermoeden niet bevestigd of ander probleem
Voor kindermishandeling relevante hulp aanbieden: adviesvraag AMK of melding; verwijzing naar BJZ of GGZ	Hulp aanbieden. Informatie inwinnen. Opnieuw overleg met aandachtsfunctionaris Derde gesprek 2-4 weken na het tweede gesprek	Zo nodig relevante hulp aanbieden voor probleem

Tabel 2. Mogelijke uitkomsten van het tweede gesprek.

De ouders kunnen de hulp aanvaarden of weigeren. De JGZ-medewerker moet beoordelen of het kind in gevaar is.